

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor (structurată pe puncte din proiect)

la proiectul de hotărâre „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la statutul și activitatea reprezentanților concurenților electorali”

Conținutul articolelor/punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Nr. obiecției/propunerii /recomandării	Conținutul obiecției/propunerii/recomandării	Argumentarea autorului proiectului
<i>I. Obiecții și propuneri/recomandări de ordin general</i>				
<i>La proiectul de hotărâre</i>	Centrul Național Anticorupție	1	Proiectul respectă rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul a asigurat consultarea publică a proiectului și informarea despre inițierea elaborării acestuia. Proiectul promovează interesele Comisiei Electorale Centrale de a beneficia de un cadru normativ perfecționat și ajustat la ultimele modificări în domeniul legislației electorale cu privire la statutul și activitatea reprezentanților concurenților electorali, ceea ce este conform interesului public.	<i>Se acceptă.</i>
<i>La proiectul hotărârii:</i> „În temeiul art. 25 lit. c), 32 și art. 69 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 426-427, art. 770), art. 16 alin. (1), 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 7-17, art. 34), Comisia Electorală Centrală h o t ă r ă ș t e: 1. Se aprobă Regulamentul cu privire la statutul și activitatea reprezentantului concurentului electoral, conform anexei.	Ministerul Justiției	2	Referitor la clauza de adoptare a actelor normative departamentale ale autorităților administrației publice de specialitate și ale autorităților publice autonome, precizăm că în textul acesteia se indică doar actele normative având forță juridică superioară în temeiul cărora actele departamentale sunt emise/adoptate. Aici ne referim la legile și hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui Republicii Moldova, hotărârile și ordonanțele Guvernului prin care se stabilesc expres competențele	<i>Se acceptă partial</i> Proiectul hotărârii va avea următorul cuprins: „În temeiul art. 25 lit. c), art. 32 și art. 69 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 426-427, art. 770), Comisia Electorală Centrală h o t ă r ă ș t e: 1. Se aprobă Regulamentul cu privire la statutul și activitatea reprezentantului concurentului electoral (se anexează).

<p>2. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale și intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”</p>			<p>autorităților administrației publice de specialitate și autorităților publice autonome privind emiterea/adoptarea de acte în executarea (aplicarea) unor prevederi ale acestora.</p> <p>În acest context, se consideră necesară revizuirea clauzei de adoptare, în sensul de a fi evidențiat doar art. 69 alin. (3) din <i>Codul electoral nr. 325/2022</i>, potrivit căruia Comisia Electorală Centrală este abilitată cu competența de adoptare a hotărârii pentru aprobarea Regulamentului de activitate a reprezentantului concurentului electoral.</p> <p>Totodată, pentru concordanță cu prevederile art. 16 alin. (2) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, în clauza de adoptare urmează a fi eliminate normele de trimitere la art. 25 lit. c), art. 32 din <i>Codul electoral</i> și art. 16 alin. (1) și art. 56 alin. (1) și (3) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, întrucât actele normative respective nu au tangență cu obiectul de reglementare al proiectului preconizat a fi adoptat.</p> <p>La pct. 1, pentru respectarea uzanței redactării actelor normative, cuvintele „conform anexei” propunem a fi scrise sub forma „(se anexează)”.</p>	<p>2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”</p> <p>Se mențin normele de trimitere la art. 25 lit. c), art. 32 din Codul electoral nr. 325/2022, în temeiul cărora Comisiei îi revine competența de a aproba regulamente menite să perfecționeze procedurile electorale, iar forma actului administrativ adoptat de Comisie fiind „hotărâre”.</p>
II. Obiecții și propuneri la punctele din proiectul regulamentului				
<p><i>La proiectul Regulamentului:</i> „Aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. ___ din _____ 2023”</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>3</p>	<p>Este necesar a fi prevăzută parafa de aprobare, după cum urmează: „Aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. ___/2023”.</p>	<p><i>Se acceptă parțial</i> Se va include parafa de aprobare sub formă de tabel, similar cu regulamentele aprobate la ședința din 21 iunie 2023</p>
<p><i>La punctul 3 din proiectul regulamentului:</i></p>	<p>Ministerul</p>	<p>4</p>	<p>Pct. 3 propunem să se reformuleze, astfel:</p>	<p><i>Se acceptă parțial</i></p>

„3. În sensul prezentului regulament, dreptul de a desemna reprezentanți în cadrul organelor electorale îl are:”	Justiției		„3. Reprezentanții se propun de către subiecții cu acest drept, după cum urmează:”.	Punctul 3 va avea următorul cuprins: „3. Reprezentanții în cadrul organelor electorale se desemnează de către subiecții cu acest drept, după cum urmează: ...”
<i>La punctele 4, 6, 7, 9, 11, 15, 16, 24 și 28</i>	Ministerul Justiției	5	Pentru utilizarea terminologiei consacrate în legislație și pentru a fi asigurată respectarea uniformității terminologiei folosite pe tot parcursul textului proiectului, la pct. 4, 7, 9, 16, 24 și 28, termenul „indicați” necesită a fi reformulat cu „prevăzuți”. Aceeași observație o reiterăm și pentru pct. 6 și 15, în conținutul cărora se regăsește termenul „menționați”. În sensul arătat urmează a se revedea și redactarea pct. 11, în textul căruia se conține termenul „indicat”.	<i>Se acceptă</i>
<i>La titlul capitolelor II, III și IV: „Capitolul II STATUTUL REPREZENTANTULUI CONCURENTULUI ELECTORAL; Capitolul III CONFIRMAREA REPREZENTANTULUI CONCURENTULUI ELECTORAL; Capitolul IV DREPTURILE, OBLIGAȚIILE ȘI RESTRICȚIILE REPREZENTANTULUI CONCURENTULUI ELECTORAL.”</i>	Ministerul Justiției	6	La Cap. II, III și IV, în denumire, se vor exclude cuvintele „concurrentului electoral”, deoarece la pct. 1 a fost citată în continuare forma abreviată „reprezentant”.	<i>Se acceptă</i>
<i>La punctul 10 din proiectul regulamentului: „10. Candidatura desemnată pentru confirmare în calitate de reprezentant în organul electoral trebuie să fie persoana care: a) are împlinită vârsta de 18 ani; b) are cetățenia Republicii Moldova; c) nu are interdicții asupra dreptului de vot;</i>	Ministerul Justiției	7	Pentru a asigura o redactare într-o manieră tipic normativă, norma de la pct. 10 urmează a fi scrisă, în redacția: „10. În calitate de reprezentant poate fi desemnată persoana care întrunește condițiile prevăzute la art. 14 din Codul electoral nr. 325/2022.”.	<i>Nu se acceptă</i> Condițiile pentru a fi desemnat în calitate de reprezentant au fost clasificate pentru a putea diferenția aplicarea acestora în raport cu nivelul organului electoral în care urmează să fie confirmat. Cât privește cerința de studii superioare pentru reprezentanții desemnați la CEC –

<p>d) are studii superioare juridice sau în administrație publică – în cazul persoanei desemnate în calitate de reprezentant la Comisia Electorală Centrală.”</p>			<p>În ceea ce privește condiția stabilită la pct. 10 lit. d), potrivit căreia persoana care urmează a fi desemnata în calitate de reprezentant la Comisia Electorală Centrală să dețină studii superioare juridice sau în administrație publică, semnalăm că o atare cerință nu este prevăzută în <i>Codul electoral</i>. În acest context, reținem că potrivit art. 16 alin. (2) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. Actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespondere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior (a se vedea <i>Hotărîrea Curții Constituționale nr. 29 din 28.10.2016</i>, §71; <i>Decizia Curții Constituționale nr. 121 din 21.11.2019</i>, §22). Aceeași observație este valabilă și pentru pct. 15 lit. c)).</p>	<p>prevăzută la pct. 10 lit. d), aceasta într-adevăr nu este stabilită de Codul electoral. În același timp, această cerință se regăsește la nivelul actului normativ adoptat de CEC, și anume pct. 2 din Regulamentul cu privire la activitatea reprezentanților cu drept de vot consultativ ai concurenților electorali. Mai mult, această cerință a fost instituită începând cu anul 2016, nefiind contestată și supusă controlului normativ.</p> <p>Totodată, precizăm că necesitatea instituirii (menținerii) cerinței de studii superioare, cel puțin la nivelul reprezentanților desemnați la CEC, rezidă din atribuțiile stabilite acestora, în particular cele de reprezentare în cadrul autorităților publice, dar și în cadrul examinării litigiilor electorale în care sunt vizate subiecții care i-au desemnat.</p>
	CICDE	8	<p>Se recomandă completarea punctului respectiv, după cuvintele „studii superioare juridice” cu cuvintele „științe politice”.</p> <p>Științele politice sunt domeniu de formare profesională deosebit de domeniul</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Punctul 10 litera d) va avea următorul cuprins:</p> <p>„d) are studii superioare juridice, în administrație publică sau în științe politice – în cazul persoanei desemnate în calitate</p>

			<p>formare profesională - Drept și de domeniul de formare profesională Administrare publică. Programele de licență și masterat în domeniul de formare științe politice formează competențe și abilități necesare în activitatea reprezentantului concurentului electoral.</p> <p>Prin includerea specialiștilor în științe politice se lărgeste numărul persoanelor calificate care pot fi reprezentanți ai concurenților electorali la CEC.</p> <p>Propunerea se înscrie și în cadrul ajustării Cadrelui National al Calificărilor în Învățământul Superior oferind un câmp profesional specializat absolvenților de programe științe politice și este susținută și de membrii grupului de lucru pentru calitatea formării profesionale în domeniul științelor politice de la FRISPA, USM.</p>	de reprezentant la Comisia Electorală Centrală”.
	dl Gh. Iosob (secretarul Consiliului raional Călărași)	9	Se recomandă după cuvintele „asupra dreptului de vot” introducerea textului „prin hotărâre judecătorească”	<p><i>Nu se acceptă.</i></p> <p>Introducerea textului propus va lăsa loc de interpretări, fiind necesară dezvoltarea acestuia. Restricțiile privind exercitarea drepturilor electorale sunt stabilite la art. 14 și 16 din Codul electoral nr. 325/2022.</p> <p>Astfel, în sensul art. 14 din cod, restricția dreptului de a alege prin hotărâre judecătorească necesită a fi stabilit în mod expres „hotărârea judecătorească de instituire a măsurii de ocrotire judiciară”.</p> <p>În cazul restricțiilor privind dreptul de a fi ales (art. 16 din Cod electoral), urmează a fi identificate doar hotărârile judecătorești prin care s-a aplicat privațiunea de libertate, privarea de a ocupa funcții de răspundere</p>

				și/sau în privința persoanelor care au antecedente penale nestinse pentru infracțiuni săvârșite cu intenție.
<p><i>La punctul 11 litera b) și h) din proiectul regulamentului:</i></p> <p>„11. În cadrul aceleiași perioade electorale, calitatea de reprezentant este incompatibilă cu cea de:</p> <p>[...]</p> <p>b) reprezentant al altui subiect indicat la pct. 3;</p> <p>[...]</p> <p>h) conducător sau membru al unui grup de inițiativă;</p> <p>[...]</p> <p>j) demnitar sau funcționar public, care nu și-a suspendat raporturile de serviciu odată cu confirmarea în calitate de reprezentant;”</p>	A.O. PROMO-LEX	10	Se recomandă examinarea prevederii prin prisma situației în care aceeași persoană este desemnată de același subiect care a fost înregistrat atât în calitate de concurent electoral, cât și de participant la referendum (exemplu: alegeri noi și referendum). În acest caz un partid poate fi și concurent electoral și participant la referendum, iar potrivit celor stipulate la pct. 11 lit. b), reprezentantul concurentului la alegeri nu poate fi și reprezentantul participantului la referendum. Pct. 6 al proiectului regulamentului admite posibilitatea înregistrării aceluiași reprezentant.	<p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Incompatibilitatea se referă la un alt subiect care s-a înregistrat în calitate de concurent electoral și/sau participant la referendum și desemnează reprezentanți în organele electorale.</p> <p>Exemplul formulat în recomandare nu se califică incompatibilitate în sensul pct. 11 lit. b), având în vedere că se referă la același subiect (de exemplu, partid politic) care s-a înregistrat atât în calitate de concurent electoral, cât și participant la referendum. În speță, sunt aplicabile prevederile pct. 6.</p>
	CICDE	11	Nu este clară formularea, ori se are în vedere grupul de inițiativă care și-a încetat activitatea și a fost înregistrat în calitate de concurent electoral sau se are în vedere un alt grup de inițiativă.	<p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Incompatibilitatea se referă la subiecți diferiți. Astfel, reprezentantul unui concurent electoral (partid politic înregistrat în acest sens de către organul electoral) nu poate avea calitatea de conducător/membru al unui grup de inițiativă, înregistrat la cererea unui candidat independent.</p> <p><i>Totodată, precizăm că textul proiectului regulamentului va fi supus redactării, eventual, se va identifica formula potrivită care să nu lase loc de interpretări (remarcă valabilă și pentru recomandarea nr. 9).</i></p>
	Ministerul Justiției	12	La pct. 11 lit. j), pentru exprimarea corectă, termenul „demnitar” necesită a fi scris sub forma sa corectă „persoană care	<i>Se acceptă</i>

			deține funcție de demnitate publică”. Aceeași observație este valabilă și pentru norma stabilită la pct. 25 lit. h).	
<i>La punctul 12 din proiectul regulamentului:</i> „12. Activitatea reprezentantului începe din momentul confirmării acestuia prin hotărârea organului electoral respectiv și încetează în condițiile pct. 35.”	Ministerul Justiției	13	La pct. 12, pentru corectitudinea redactării, textul „în condițiile pct. 35” urmează a fi substituit cu textul „în cazurile prevăzute la pct. 35”.	Se acceptă Punctul 12 va avea următorul cuprins: „12. Activitatea reprezentantului începe din momentul confirmării acestuia prin hotărârea organului electoral respectiv și încetează în cazurile prevăzute la pct. 35.”
<i>La punctul 13 din proiectul regulamentului:</i> „13. Reprezentanții confirmați în modul stabilit își pot desfășura activitatea și în cel de-al doilea tur de scrutin la alegerile prezidențiale și cele locale, precum și în cazul organizării votării repetate la toate tipurile de scrutin.”	Ministerul Justiției	14	La pct. 13, semnalăm că utilizarea cuvintelor „în modul stabilit” sunt declarative și lipsite de precizie, fapt ce va determina nefuncționalitatea normei. De aceea, sugerăm să fie prevăzute expres normele/actele normative avute în vedere.	Se acceptă Punctul 13 va avea următorul cuprins: „13. Reprezentanții confirmați în modul stabilit de capitolul III își pot desfășura activitatea și în cel de-al doilea tur de scrutin la alegerile prezidențiale și cele locale, precum și în cazul organizării votării repetate la toate tipurile de scrutin.”
<i>La punctul 14 din proiectul regulamentului:</i> „14. În activitatea sa, reprezentantul se conduce de Codul electoral nr. 325/2022, de actele normative ce conțin dispoziții aferente procedurilor electorale, de actele administrative adoptate de Comisia Electorală Centrală și de alte organe electorale, în limita competenței, precum și de prezentul regulament.”	Ministerul Justiției	15	Pct. 14 ar fi necesar de exclus, deoarece face trimitere la legislația în vigoare și este lipsit de densitate normativă, în sensul că nu instituie o normă juridică ca atare. Or, obligația de a activa în conformitate cu legislația este una generală și necondiționată. Din considerentul expus, menținerea acestui punct este superfluă.	Nu se acceptă Prevederile pct. 14 se încadrează consecvent în „Capitolul II. Statutul reprezentantului” și clarifică cadrul legal care urmează a fi aplicat, în coroborare cu dispozițiile normative ale regulamentului, în procesul de realizare a drepturilor și obligațiilor de către reprezentanți și subiecții care îi desemnează. Mai mult, observăm că norme cu caracter similar de reglementare sunt specifice actelor normative care stabilesc statutul și activitatea unei anumite categorii de subiecți. Ca exemplu, art. 19 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022 stabilește o normă similară: „Comisia Electorală Centrală se conduce în activitatea sa de Constituția Republicii Moldova, de

				<i>prezentul cod și de alte acte normative, inclusiv regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărâre a acesteia, precum și de standardele internaționale și bunele practici în materie electorală”.</i>
<p><i>La punctele 15 literele a) și d), 22 din proiectul regulamentului:</i></p> <p>„15. Pentru confirmarea reprezentantului, subiecții menționați la pct. 3 prezintă organului electoral corespunzător următoarele documente:</p> <p>a) cererea de confirmare a reprezentantului, cu indicarea obligatorie a datelor de contact ale acestuia (adresa poștală și cea electronică, telefonul) și cu anexarea, după caz, a actului de împuternicire, conform modelului dat în anexa nr. 1;</p> <p>[...]</p> <p>d) declarația pe propria răspundere despre lipsa incompatibilității prevăzute la pct. 11, conform modelului dat la anexa nr. 2.”</p> <p>„22. După confirmarea reprezentantului, organul electoral îi eliberează, în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai târziu de 2 zile de la data confirmării, legitimație conform modelului dat în anexa nr. 3.”</p>	Ministerul Justiției	16	La pct. 15 lit. a) și d), pct. 22, pentru o exprimare adecvată, este necesară substituirea cuvântului „dat” cu cuvântul „prevăzut”.	<p>Se acceptă</p> <p>Punctul 15 literele a) și d) vor avea următorul cuprins:</p> <p>„a) cererea de confirmare a reprezentantului, cu indicarea obligatorie a datelor de contact ale acestuia (adresa poștală și cea electronică, telefonul) și cu anexarea, după caz, a actului de împuternicire, conform modelului prevăzut în anexa nr. 1;</p> <p>d) declarația pe propria răspundere despre lipsa incompatibilităților stabilite la pct. 11, conform modelului prevăzut la anexa nr.2.”</p> <p>Punctul 22 va avea următorul cuprins:</p> <p>„22. După confirmarea reprezentantului, organul electoral îi eliberează, în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai târziu de 2 zile de la data confirmării, legitimație conform modelului prevăzut în anexa nr.3.”</p>
<p><i>La punctul 17 din proiectul regulamentului:</i></p> <p>„17. Organul electoral examinează documentele enumerate la pct. 15 în termen de 3 zile de la depunerea acestora. Reprezentantul este confirmat de organul electoral respectiv prin adoptarea unei hotărâri motivate în acest</p>	Ministerul Justiției	17	La pct. 17, pentru utilizarea unui limbaj normativ consacrat, termenul „enumerate” urmează a fi substituit cu termenul „prevăzute”.	<p>Se acceptă</p> <p>Punctul 17 va avea următorul cuprins:</p> <p>„17. Organul electoral examinează documentele prevăzute la pct. 15 în termen de 3 zile de la depunerea acestora. Reprezentantul este confirmat de organul</p>

sens.”				electoral respectiv prin adoptarea unei hotărâri motivate în acest sens.”
<i>La punctul 18 din proiectul regulamentului:</i> „18. În cazul în care documentele prezentate nu corespund cerințelor stabilite de prezentul regulament și de alte acte normative aferente, organul electoral refuză confirmarea reprezentantului, adoptând în acest sens o hotărâre motivată.”	Ministerul Justiției	18	La 18, în vederea neadmiterii echivocului în interpretare, sugerăm reformularea cuvintelor „nu corespund cerințelor stabilite de prezentul regulament și de alte acte normative aferente” printr-o trimitere la normele concrete din proiect și actele normative referitoare la cerințele avute în vedere.	<i>Se acceptă parțial</i> Punctul 18 va avea următorul cuprins: „18. În cazul în care documentele prezentate nu corespund cerințelor stabilite de punctele 10, 11, 15 și 16, precum și de prevederile altor acte normative aferente, organul electoral refuză confirmarea reprezentantului, adoptând în acest sens o hotărâre motivată.”
<i>La punctul 20 din proiectul regulamentului:</i> „20. Prin derogare de la pct. 16 și 17, documentele privind confirmarea reprezentantului pot fi depuse concomitent cu documentele privind înregistrarea concurentului electoral sau participantului la referendum în condițiile stabilite de regulamentele privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților pentru fiecare tip de scrutin organizat, aprobate de Comisia Electorală Centrală. În acest caz, documentele privind confirmarea reprezentantului concurentului electoral se examinează de organul electoral în interiorul termenului stabilit la art. 68 alin. (5) din Codul electoral nr. 325/2022, iar documentele privind confirmarea reprezentantului participantului la referendum se vor examina în termenul prevăzut la art. 200 alin. (5) și 231 alin. (4) din același cod.”	Ministerul Justiției	19	La pct. 20, textul „Prin derogare de la pct. 16 și 17” se va supune revizuirii/excluderii, întrucât printr-un act normativ subsecvent nu se poate deroga de la lege/norma primară.	<i>Nu se acceptă</i> În materie electorală, precum și având în vedere termenele restrânse de realizare a procedurilor electorale, practica în domeniu atestă cazurile de derogare de la normele primare, în special în cazurile în care acestea vin să valorifice drepturile subiecților implicați în acest proces. Prin această derogare, subiecții au posibilitatea să își confirme reprezentanții odată cu înregistrarea în calitate de concurenți electorali și să nu aștepte, încă cel puțin 3-5 zile, pentru a-și valorifica acest drept. Or, prin realizarea acestui drept se garantează exercitarea dreptului la apărare prin reprezentanții desemnați. Finalmente, precizăm că este o uzanță normativă aplicată și până în prezent.
<i>La punctul 23 literele a) și p) din proiectul regulamentului:</i>	Ministerul Justiției	20	La pct. 23:	<i>Se acceptă parțial</i>

<p>„23. În condițiile Codului electoral nr. 325/2022 și al actelor normative conexe, reprezentantul dispune de următoarele drepturi:</p> <p>a) să reprezinte interesele concurentului electoral în organul electoral care l-a confirmat, după caz, în alte organe electorale și în fața altor autorități implicate în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor;</p> <p>[...]</p> <p>p) să verifice datele din procesele-verbale privind rezultatele numărării voturilor și/sau totalizarea rezultatelor alegerilor, inclusiv să primească copii de pe aceste procese-verbale, autentificate în modul corespunzător de președintele organului electoral;”</p>			<p>Partea dispozitivă, întru sporirea clarității normei, textul „În condițiile Codului electoral nr. 325/2022 și a cadrului normativ conex” necesită a fi reformulat, în sensul de a fi precizate dispozițiile legale sau actele normative avute în vedere.</p> <p>Lit. a), propunem a fi scrisă, în redacția:</p> <p>„a) să reprezinte interesele concurentului electoral în raport cu organul electoral care l-a confirmat, precum și în raport cu alte organe electorale sau alte autorități implicate în procesul electoral, în baza hotărârii organului electoral privind confirmarea în calitate de reprezentant;”.</p>	<p>Punctul 23 litera a) va avea următorul cuprins:</p> <p>„23. În condițiile Codului electoral nr. 325/2022 și al actelor normative conexe, reprezentantul dispune de următoarele drepturi:</p> <p>a) să reprezinte, în baza hotărârii organului electoral privind confirmarea în calitate de reprezentant, interesele concurentului electoral în raport cu organul electoral care l-a confirmat, precum și în raport cu alte organe electorale sau alte autorități implicate în procesul de organizare și desfășurare a alegerilor;”.</p>
	A.O. PROMO- LEX	21	<p>Se recomandă reformularea sau specificarea modului de verificare a datelor din procesele-verbale de către reprezentanți, fie prin contrapunerea datelor sau consultare. Nu este clar ce se are în vedere prin „<i>verificarea datelor din procesele-verbale privind rezultatele numărării voturilor</i>”. Ar putea fi interpretat ca un drept de participare la procedura de numărare a buletinelor de vot pentru verificarea veridicității datelor. De corectitudinea și veridicitatea datelor incluse în procesele-verbale de numărare sunt responsabili doar funcționari electorali din cadrul organului electoral respectiv.</p>	<p><i>Se acceptă parțial</i></p> <p>Pentru interpretarea uniformă a normei indicate, litera p) va avea următorul cuprins:</p> <p>„ p) să verifice, în condițiile art. 81 alin. (9) din Codul electoral nr. 325/2022, datele din procesele-verbale privind rezultatele numărării voturilor și/sau totalizarea rezultatelor alegerilor, inclusiv să primească copii de pe aceste procese-verbale, autentificate în modul corespunzător de președintele organului electoral;”</p> <p>În același timp, menționăm că prevederile indicate au fost formulate în temeiul art. 81 alin. (9) din Codul electoral, potrivit căruia „membrii biroului electoral, înainte de a semna procesul-verbal cu privire la rezultatele numărării voturilor, oferă persoanelor autorizate să asiste la</p>

				<p>operațiunile electorale posibilitatea de a verifica datele din proces-verbal.”</p> <p>Totodată, norma precizată urmează a fi analizată și cu celelate drepturi ale reprezentanților, stabilite cronologic în același pct. 23. Respectiv, în cazul constatării anumitor date eronate în rezultatul verificării proceselor-verbale, reprezentanții pot depune contestații în temeiul lit. r) din același punct.</p> <p>Suplimentar, reiterăm că textul proiectului de regulament va fi supus redactării în versiunea finală.</p>
<p><i>La punctul 26 literele e) și h) din proiectul regulamentului:</i></p> <p>„26. Reprezentantului i se interzice:</p> <p>[...]</p> <p>e) să se implice în procedura de completare a buletinului de vot în condițiile art. 79 alin. (1) din Codul electoral;</p> <p>[...]</p> <p>h) să disemineze sau distribuie informații și materiale false, denigratoare și/sau defăimătoarea la adresa altor subiecți electorali;”</p>	Ministerul Justiției	22	La pct. 26 lit. e), pentru rigoarea exprimării, cuvintele „în condițiile” propunem a fi substituite cu termenul „potrivit”.	<p>Se acceptă</p> <p>Punctul 26 litera e) va avea următorul cuprins:</p> <p>„e) să se implice în procedura de completare a buletinului de vot potrivit art. 79 alin. (1) din Codul electoral nr. 325/2022;”</p>
	CICDE	23	Se recomandă excluderea cuvântului „altor”.	<p>Se acceptă</p> <p>Punctul 26 litera h) va avea următorul cuprins:</p> <p>„h) să disemineze sau distribuie informații și materiale false, denigratoare și/sau defăimătoarea la adresa subiecților electorali;”</p>
<p><i>La punctul 27 din proiectul regulamentului:</i></p> <p>„27. În condițiile pct. 23 lit. a), reprezentarea se efectuează la nivelul organului electoral care l-a confirmat. În cadrul altor autorități implicate în procesul electoral, reprezentarea se asigură în</p>	Ministerul Justiției	24	În contextul propunerii formulate pentru pct. 23 lit. a), norma de la pct. 27 necesită a fi eliminată din textul proiectului.	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma pct. 27 vine să clarifice modul de reprezentare, în special în raport cu alte autorități implicate în procesul electoral.</p>

baza hotărârii organului electoral, indiferent de nivelul acestuia, cu privire la confirmarea în calitate de reprezentant.”				
<i>La punctul 28 din proiectul regulamentului:</i> „28. În cazul în care reprezentantul depune contestații în organul electoral ierarhic superior, sau contestațiile depuse se remit, după competență, la alt organ electoral, iar în cadrul acestora subiecții indicați la pct. 3 nu și-au desemnat un reprezentant, interesele acestora se revendică de reprezentantul care a depus contestația.”	Ministerul Justiției	25	Pct. 28 urmează a fi exclus, întrucât depășește limitele de reglementare ale proiectului. Or, în temeiul art. 91 alin. (1) din <i>Codul electoral</i> , procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, precum și a contestațiilor privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, se aprobă prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.	<i>Nu se acceptă</i> Prevederile pct. 28 nu depășesc limitele de reglementare ale proiectului. În acest sens, notăm că obiectul de reglementare a proiectului de regulament este de a clarifica modul în care se asigură reprezentarea concurenților electorali prin intermediul reprezentanților acestora în organele electorale, având în vedere și tipurile de alegeri organizate. Corespunzător, norma propune soluția în cazul situației descrise având drept scop prioritar garantarea dreptului la reprezentare a intereselor subiecților implicați în procesul electoral, în special în cadrul litigiilor electorale.
<i>La punctul 29 din proiectul regulamentului:</i> „29. Reprezentantul confirmat de organul electoral în corespundere cu prevederile Codului electoral și ale prezentului regulament poate apăra interesele subiectului care l-a desemnat în litigiile cu caracter electoral, precum și în instanța de judecată în condițiile Codului administrativ nr.116/2018 și ale Codului de procedură civilă nr. 225/2003.”	Ministerul Justiției	26	De asemenea, necesită a fi exclus pct. 29, deoarece admite caracterul duplicitar al normei (a se vedea pct. 23 lit. b)).	<i>Se acceptă parțial</i> Norma pct. 29 stabilește, în mod particular, condițiile de exercitare a dreptului de reprezentare în cadrul litigiilor cu caracter electoral. Corespunzător, detaliază drepturile stabilite la pct. 23. <i>În același timp, menționăm că la etapa de redactare finală a textului proiectului de regulament, normele calificate ca dublicitare vor fi revăzute, inclusiv prin prisma necesității de renumerotare a punctelor.</i>
<i>La punctele 30, 31 și 32 din proiectul regulamentului:</i> „30. Activitatea reprezentanților poate fi remunerată sau realizată în bază de voluntariat. În cazul în care se realizează în bază de	Ministerul Justiției	27	La pct. 30, 31 și 32, normele necesită a fi reanalizate, or, activitatea pe principii de voluntariat presupune o muncă neremunerată.	<i>Se acceptă parțial</i> Având în vedere specificul activității desfășurate în cadrul perioadei electorale, precum și în sensul asigurării transparenței procesului de finanțare a activității

<p>voluntariat, activitatea acestora urmează a fi evaluată de subiectul care l-a desemnat și reflectată în raportul financiar, conform procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală.</p> <p>31. Evaluarea activității reprezentanților realizată în bază de voluntariat, pentru întreaga perioadă, se efectuează în baza salariului mediu lunar pe economie stabilit pentru anul respectiv (în continuare – salariu mediu lunar), după cum urmează:</p> <p>a) reprezentant în Comisia Electorală Centrală și/sau în instanțele de judecată – 70% din salariul mediu lunar;</p> <p>b) reprezentant în consiliul electoral de circumscripție de nivelul II – 50% din salariul mediu lunar;</p> <p>c) reprezentant în consiliul electoral de circumscripție de nivelul I – 30% din salariul mediu lunar;</p> <p>d) reprezentant în biroul electoral al secției de votare – 10% din salariul mediu lunar.</p> <p>32. În cazul în care aceeași persoană este confirmată în calitate de reprezentant al aceluiași subiect, însă în organe electorale diferite sau în același organ electoral, dar subiectul care l-a desemnat a fost înregistrat atât în calitate de concurent electoral, cât și de participant la referendum, activitatea realizată în bază de voluntariat a reprezentantului este evaluată la nivelul organului electoral ierarhic superior care l-a confirmat sau pentru o singură calitate deținută.”</p>				<p>campaniei electorale, se impune necesitatea stabilirii unor reglementări specifice în acest domeniu.</p> <p>În același timp, relevăm că art. 58 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022 stabilește premisele legale privind particularitățile de prestare și evaluare a activităților de voluntariat desfășurate în perioada electorală. Suplimentar, precizăm că activitățile de voluntariat desfășurate în sensul susținerii campaniei electorale ale concurenților electorali nu cad sub incidența art. 4-8 din Legea voluntariatului nr. 121/2010.</p> <p>Totuși, la etapa de definitivare a proiectului de regulament se va evalua suplimentar cuantumul stabilit la pct. 31, în sensul diminuării acestuia pentru a nu admite situațiile de depășire a plafonului general al mijloacelor financiare, stabilit pentru fiecare tip de alegeri, în special referindu-ne la alegererile locale.</p>
--	--	--	--	---

<p><i>La punctul 36 din proiectul regulamentului:</i> „36. Activitatea reprezentantului încetează de drept în condițiile pct. 35 lit. a) și e), iar în celelalte cazuri stabilite la lit. b)-d) din același punct, activitatea reprezentantului încetează în temeiul hotărârii organului electoral.”</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>28</p>	<p>Referitor la conținutul propus pentru pct. 36, contextul impune scrierea normei în redacția: „36. În cazurile prevăzute la pct. 35 lit. a) și e), activitatea reprezentantului încetează de drept, iar în cazurile prevăzute la pct. 35 lit. b), c) și d), activitatea reprezentantului încetează în baza hotărârii organului electoral.”</p>	<p>Se acceptă Punctul 36 va avea următorul cuprins: „36. În cazurile prevăzute la pct. 35 lit. a) și e), activitatea reprezentantului încetează de drept, iar în cazurile prevăzute la pct. 35 lit. b), c) și d), activitatea reprezentantului încetează în baza hotărârii organului electoral.”</p>
<p><i>La punctul 37 din proiectul regulamentului:</i> „37. Constatarea încălcării prevederilor actelor normative în domeniul electoral, precum și nerespectarea condițiilor și interdicțiilor stabilite de prezentul regulament, se stabilește prin hotărârea organului electoral care l-a confirmat sau al organului electoral ierarhic superior. Despre presupusele încălcări admise de reprezentant, organul electoral este sesizat de persoanele interesate sau inițiază examinarea acestora din oficiu.”</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>29</p>	<p>La pct. 37, în conținutul enunțului întâi, semnalăm că formularea „Constatarea încălcării prevederilor actelor normative în domeniul electoral, precum și nerespectarea condițiilor și interdicțiilor stabilite de prezentul regulament” este prea vagă pentru a întruni condițiile de claritate și predictibilitate, putând genera dificultăți în aplicare. Prin urmare, ar fi necesară detalierea acesteia. De asemenea, la pct. 37, sugerăm excluderea ultimului enunț, deoarece norma acestuia nu ar fi corelată cu prevederile cap. XIII, în partea ce se referă la contestațiile privind organizarea și desfășurarea alegerilor. Astfel, în legătură cu utilizarea în textul normei de la pct. 37 a sintagmei „persoanele interesate”, semnalăm că legea, în speță norma de la art. 94 alin. (1) din <i>Codul electoral</i> face precizare referitor la calitatea de subiect al contestației în domeniul electoral.</p>	<p>Nu se acceptă Având în vedere particularitățile de organizare a procedurilor electorale, norma pct. 37 transpune linia de reglementare stabilită la art. 102 alin. (1) și (2) din Codul electoral. Astfel, subiecții implicați în procesul electoral care încalcă prevederile actelor normative în domeniul electoral, împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale, împiedică activitatea organelor electorale poartă răspundere în conformitate cu legislația. În contextual enunțului doi, încălcările admise pot fi sesizate nu doar sub forma unei contestații în sensul capitolului XIII din Codul electoral. Respectiv, pentru o aplicabilitate mai extinsă se va stabili cercul subiecților „persoanele interesate”, dar care urmează să facă dovada drepturilor vătămăte în sesnul procedurii administrative.</p>
<p><i>Punct inexistent în proiectul regulamentului.</i></p>	<p>dl Gh.Iosob (secretarul Consiliului raional</p>	<p>30</p>	<p>Se recomandă introducerea unui punct nou (după pct. 38) după cum urmează: „Anularea confirmării reprezentantului de către organul electoral îl privează pe</p>	<p>Se acceptă Se introduce un nou punct cu următorul cuprins:</p>

	Călărași)		subiectul care l-a desemnat să înainteze repetat aceeași candidatură pentru confirmare”.	„Anularea confirmării reprezentantului prin hotărârea organului electoral îl privează pe subiectul care l-a desemnat să înainteze repetat aceeași candidatură pentru confirmare în cadrul aceleiași perioade electorale.” Renumeroarea consecutivă va fi revăzută la etapa de definitivare a proiectului.
La punctul 40 din proiectul regulamentului: „40. Încetarea calității de reprezentant în condițiile pct. 37 și 38 decade pe subiectul vizat în dreptul de a fi confirmat în calitate de reprezentant pentru un termen de la un an până la de 3 ani de la data rămânerii definitive și executorii a hotărârii organului electoral.”	A.O. PROMO-LEX	31	Se recomandă reexaminarea sau excluderea acestei prevederi, deoarece depășește limitele prevăzute de Codul electoral. Astfel, Codul electoral prevede în calitate de condiții pentru confirmarea calității reprezentant în organele electorale doar condiția privind dreptul de vot și incompatibilitatea cu calitatea de candidat, nu și lipsa unor interdicții instituite de organul electoral pentru încălcarea unor prevederi într-un alt scrutin electoral. Totodată, sancțiunea de decădere în dreptul de a fi confirmat pentru o perioadă atât de îndelungată - 3 ani, pare a fi una excesivă și neproportională cu responsabilitatea reprezentantului în organul electoral și cu potențialele încălcări pe care le poate comite acesta.	Se acceptă parțial Punctul 40 va avea următorul cuprins: „40. Încetarea calității de reprezentant în condițiile pct. 37 și 38 îl privează pe subiectul vizat în dreptul de a fi confirmat în calitate de reprezentant pentru un termen de un an de la data rămânerii definitive și executorii a hotărârii organului electoral.” Având în vedere sancțiunile aplicabile în raport cu funcționarii electorali, iar reprezentanții urmează să desfășoare preponderent activitatea în cadrul organelor electorale, s-a propus instituirea unor reglementări similare celor prevăzute la art. 102 alin. (6) din Codul electoral, pornind de la termenul de privare minim aplicabil.
	Ministerul Justiției	32	La pct. 40, termenul „decade” este impropriu limbajului juridic, astfel că propunem înlocuirea acestuia cu o alternativă adecvată.	Nu se acceptă. Expresia „decade din drept” se folosește în terminologie juridică. De exemplu, expresia respectivă este utilizată de 14 ori în Codul de procedură civilă nr. 225/2003 (ex.: art. 124 – <i>decăderea din</i>

				<i>dreptul de a cere efectuarea expertizei juridicare).</i>
<i>La punctul 42 din proiectul regulamentului:</i> „42. Pentru nerespectarea prevederilor Codului electoral nr. 325/2022 și a cadrului normativ conex, reprezentantul poartă răspundere administrativă, contravențională sau penală.”	Ministerul Justiției	33	<p>Pct. 42 se va exclude din aceleași considerente ca și cele menționate în privința pct. 37 din Regulamentului cu privire la statutul și activitatea persoanelor de încredere ale concurentului electoral.</p> <p>Pct. 37 se va ține cont că, prevederile generale privind survenirea răspunderii poartă un caracter declarativ și necesită a fi excluse. Răspunderea juridică trebuie să fie prevăzută de normele materiale, ce stabilesc tipul concret de răspundere (penală sau contravențională), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora.</p> <p>Adițional, remarcăm că în <i>Hotărîrea nr. 21/2016</i>, § 69 Curtea Constituțională a statuat că, formularea unor norme juridice declarative în acte normative nepenale, prin care se proclamă interdicția unei activități [...], nu este suficientă pentru asigurarea principiului „ultima ratio”, prin care o faptă se incriminează ca infracțiune. Interdicția nu este suficientă pentru a declara respectivul comportament infracțiune. Mai mult decât atât, expresia generică utilizată în legile extrapenale, [...] și anume „nerespectarea prezentei legi atrage răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală, în conformitate cu legislația în vigoare”, nu poate determina în mod automat încorporarea activității în prevederea din <i>Codul penal</i>. O astfel de interpretare ar conduce la</p>	<p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Redacția propusă la pct. 42 este preluată din reglementări similare conținute la nivelul actelor legislative. În acest sens, a se vedea art. 56 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, art. 23 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, etc.</p>

			<p>încălcarea principiului interzicerii interpretării extensive a legii penale. Or, interpretarea strictă a legii penale este un corolar direct al principiului legalității penale, a cărui valoare juridică este recunoscută atât în legislația națională, cât și în cea europeană. Art. 3 alin. (2) din <i>Codul penal</i> stabilește expres că „interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise”, în caz contrar judecătorului i-ar reveni puterea de creare și legiferare a infracțiunilor.</p> <p>În materie penală, principiile „<i>nullum crimen sine lege</i>” și „<i>nulla poena sine lege</i>”, stabilite ca valori constituționale în art. 22 din <i>Constituție</i>, impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului. Persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal (<i>Hotărîrea Curții Constituționale nr. 21/2016, §§ 70-71</i>).</p>	
<p><i>La punctul 43 din proiectul regulamentului:</i> „43. Președinții organelor electorale și alți subiecți implicați în procesul electoral sunt obligați să informeze imediat Comisia</p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>34</p>	<p>La pct. 43, în contextul utilizării cuvântului „imediat”, norma nu ar corespunde cerinței de previzibilitate. Or, pentru a satisface exigența „previzibilității</p>	<p><i>Se acceptă</i> Punctul 43 va avea următorul cuprins: „43. Președinții organelor electorale și alți subiecți implicați în procesul electoral</p>

<p>Electorală Centrală sau, după caz, organele procuraturii, despre acțiunile/inacțiunile reprezentanților ce conțin elemente constitutive ale unei contravenții sau infracțiuni privind organizarea și desfășurarea alegerilor.”</p>			<p>normei”, actul normativ trebuie să fie redactat în termenele suficient de clare și precise, care să permită corelarea acțiunilor autorităților publice cu exigențele actului normativ. Totodată, după textul „organele procuraturii,” se propune a se completa cu textul „sau organele afacerilor interne.”</p>	<p>sunt obligați să informeze imediat, dar nu mai târziu de 48 de ore din momentul constatării, Comisia Electorală Centrală, organele procuraturii sau organele afacerilor interne, după caz, organele constatatoare despre acțiunile/inacțiunile reprezentanților ce conțin elemente constitutive ale unei contravenții sau infracțiuni privind organizarea și desfășurarea alegerilor.”</p>
<p><i>Recomandări generale</i></p>	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>35</p>	<p>Pe tot parcursul textelor Regulamentelor, numerotarea elementelor structurale urmează a fi revizuită prin prisma prevederilor art. 52 alin. (3) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, potrivit căroră pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte sau alineate. Subpunctele sunt însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză, și se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală. Subpunctul poate conține diviziuni însemnate succesiv, de regulă, cu litere latine mici urmate de o paranteză. Dacă diviziunile punctului nu sunt însemnate cu litere sau numere, alineatele se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală.</p>	<p><i>Nu se acceptă</i> Având în vedere că actele administrative adoptate de organele electorale, dar și un șir de documente electorale perfectate de acestea, conțin referințe la prevederile actelor normative adoptate de Comisie, se impune necesitatea facilitării acestei proceduri. Astfel, în cazul actelor normative în domeniul electoral, pentru comoditate și operativitate este mai consecventă divizarea punctelor în litere, în special în cazul necesității unei singure divizări structurale, similar regulii aplicabile alineatelor – art. 51 alin. (6) din <i>Legea nr. 100/2017</i>.</p>

***Notă:** Având în vedere că proiectul regulamentului a fost completat puncte noi, iar altele fiind excluse, în rezultatul propunerilor acceptate în procesul de consultare publică, rubrica „*Argumentarea autorului proiectului*” poate conține referințe la prevederile punctelor din proiectul regulamentului în corespundere cu enumerarea acestora în redacția plasată inițial pe pagini web a CEC.